

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hát hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik aiku szerint jutányos aron vetetnek fel. Belye-díj min
den külön beigtatásért 30 kr

Brassó és a magyarnyelv.

Azután a merénylet után, amelyet a magyar nyelv jegyzőkönyvi joga ellen, a napokban elkövettek Brassóban a zöldszások és irridenta oláhok, amidőn a brassói közjegyzőkönyveknek magyarul is vezetését 67 szász és oláh egyesült vokcsal 27 magyar ellen leszavazták és a magyarnyelvet a jegyzőkönyvvezetéséből cynikus merevséggel kizárták: azt kérdezhettek, hogy a magyar korona területén fekszik-e Brassó városa, vagy mint Kronstadt Németország és mint Brasovu Romániához tartozik: mert ama tényből látszólag mindenikhez huz inkább, mint Magyarországhoz.

A szavazatok a lakosság számárnyának megfelelők: 30.739 lélekből 10.441 magyar ellenében, 9758 oláh s 9578 szász.

Ki hitte volna, hogy a hajdan legnépesebb és legerőteljesebb szász városban, a magyarság létszáma a másik két nemzetiséget, egyenként túlhaladja; hát még azt, hogy ott az értelmiséget is tulnyomóan a magyarok képviselik; a szászoké csak a vagyonbeli tulnyomóság; míg az oláhoké sem ez, sem amaz, mert ezek, néhány pap, tanító, ügyvéd és magánhivatalnokon kívül — a legalsóbb néposztályból állnak.

És mégis, ha államjogis szempontból nem lenne is méltányos, hogy az államot alkotó és fenntartó magyar Nemzet nyelve törvényhatósági városokban tekintet nélkül a másnyelvű lakosok számára magyarul is vezetessék: Brassóban pedig az a magyarok számarányánál fogva is követelő — szükségesség: ime az országos politikai nemzetet gyűlölő szász és oláh nemzetiség, tüntetőleg kiforgatja a magyarokat nyelvi-jogukból.

És ezt eltűri a magyar kormány, s még mindig nem üt fennhordott orrára, ennek a magyar korona birtoka területén az államalkotó politikai nemzettel packázó két nemzetiségnek. Megengedne ilyet a német, a román, vagy bármi más kormány saját területén, amelyben van valami államjogi érzet?!

Hát ugy látszik a magyar kormány elnézése miatt hordják fenn fejüket a Lurtzok és a Brassóban általa vezetett Zöldszások és a Muresiánok s a rá vakon hallgató dákorománok! Meddig tart még ez így?.. Nem!.. Nem a külföldön elterjesztett hazugság szerinti »magyar elnyomás« kell a nemzetiségek ellen ide, amit a magyar sohasem gyakorolt és ne is gyakoroljon, hanem az államjog egyszerű de szigorú alkalmazása, a politikai nemzet nyelvjogának érvényesítésében is. Végzetes bűn, hogy ez eddig is elhanyagoltatott, még inkább az lenne ha a kormány egykedvűen nézné a brassói és hozzá hasonló eseteket, mert bizonyára, ez az eset nem áll magában.

Nem szabadság utáni vágy az ilyen nemzetiségekben, hanem féktelen szabdóság. A magyar minden nemzetiséget magával egyenlő jogban részesít, de nem oszthatja fel az egy magyar hazát a nemzetiségek utópiája szerint: nemzetiségi és nyelvi területekre.

A kiváltságok kora lejárt... az egyenlőség kitöltötte a mélyedéseket, a melyek a nemzetiségeket elválasztották — egyesítette a magyar korona területén élőket a politikai nemzet-egységben. A kinek nem tetszik az egységes magyar jogállamban élni: kimehet lakni s magával viheti vagyona pénzértékét: Németországba, Romániába vagy Muszka országba; vagy bárhova a világon; de ha úgy tartja, hogy »extra Hungariam non est vita..« s itt akar élni: akkor becsülje meg ezt a Magyarországot, az államalkotó nemzettel közös jogokat, ne legyen méltánytalan a honszerzett, honfenntartó s neki is hazát adott és biztosító Nemzet — és ennek nyelve ellen.

Emékezzünk meg, emlékezzenek ők is kivált a szászok, hogy hálátlanok már zötteket. — A mit a magyar nők abban az időben a hazáért tettek, azt csak az utókor fogja kellőleg méltányolni, mikor az unokák szabadon beszélhetnek az elhunyt hősök tetéről; én itt csak három asszonyról akarok megemlékezni, kiknek hazafias érdemeik különösen megérdemlik, hogy a nemzet azokat ismerje.

1850-ben Haynau kijelentette, hogy szeretné, ha a magyar intelligenciának egy feje volna, hogy azt egyszerre levághatná; ez időben tudvalevőleg a legbátrabb férfiak is külföldre menekültek, vagy egészen felrevonultak. Egyedül egy asszony: báró Radák Istvánné született gróf Rhédey Klára, vette fel a harcot a szörnyeteggel; kockára tette életét és a mi még több, kitette magát annak a veszélynek is, hogy nyílt piacon vesszőütésekkel büntetik meg, ha hazafias buzgólkodását leplezik.

Kolozsváron történt, hogy egy fiatal grófkisasszonyt, nyílt piacon egzekválendő tizenöt vesszőütésre ítélte a katonai törvényszék: »Wegen Majestäts-Beleidigung dritter Klasse« — harmadosztályu felségssértésért.

Ez a harmadosztályu felségssértés pedig abban állott, hogy a grófnő nyitott ablaknál egy forradalmi dalt játszott a zongorán; egy katonatiszt, aki éppen az ablak alatt járt, följelentette. Az ítéletet aztán nyilvánosan fölolvasták a grófnőnek, azonban az ezredes és a tisztikár közbenjárására a vezénylő tábornok kegyelmet adott neki, mert a katonatisztek szégyeltek, hogy tisztársuk volt a spiczi-

Finále.

A nagy szerelemből
Nem maradt meg semmi,
A multat olyan jól
Eltudtam feledni:
Nem emlékszem másra
Csak a bucsuzásra.

Megfogtam kis kezéd
Hűséget fogadva,
Kaczagás volt nézni,
Hogy meg voltunk hatva
S míg ott álltunk ketten,
Majdnem sirni kezdtem.

... Megszeretik egymást
Ifju és leányka
Tündér-almot szőnek,
Sirnak is utánna,
Magszeretik egymást
S elfeledik egymást!

Ne busuljunk rajta,
Nem segítünk rajta,
Józnak kell lenni,
A világ azt tartja.
Régi mese, régi...
Kár róla beszélni.

Tudom, hogy hü hozzám
Jó magad se lettél,
Álmodozó szíveddel
Minek is szeretnél?

Az álmoknak vége,
Nem adnak pénzt erte.

Kalmár szíveddel járjuk
Tovább a világot,
Kaczagjuk a multat,
Kaczagjuk az álmod.
Hogyha ta álkoznánk
De jól is mulatnánk!

A nagy szerelemből
Nem maradt meg semmi,
Álmaim olyan jól
Eltudtam temetni,
Nem emlékszem másra:
Csak a bucsuzásra...

— Ady Endre.

Három magyar asszony.*)

A „Debreczen“ eredeti tárczája

Irtta ifjabb gróf Bethlen Miklós.

A magyar nők hazafisága a szabadságharc és az elnyomatás ideje alatt históriáinknak egyik legszebb lapja.

Az anyák fiaikat, a hitvesek férjeiket buzdították a harcra és a véres reakció idejében védelmezték és mentették az üldö-

* Ifjabb gróf Bethlen Miklós haláláról adott hírt lapunk tegnapi száma. A uemes grófnak utolsó kézírata volt ez a tárcza, amelyet már be sem fejezhetett, mert miközben dolgozott rajta, érte a rosszsullét, amely utoljára ágyba döntötte.

máskor is voltak a magyarság ellen, a midőn királyainktól nyert kiváltságai-
ban és itt szerzett gazdagságukban —
1211—1224 — elbizakodva a Német-
ren-d-del elszakadásra törekedtek s ál-
lamot akartak alkotni az államban; de
ezt a magyar korona egysége és tekin-
télye ellen való bünt, még oly tétovázó ki-
rály mint II. Endre sem tűrte el, ha-
nem kiüzte őket a magyar korona terü-
letéről; s akik visszamaradtak nem
azért kaptak ismét jogokat, hogy ezt a
Magyar Nemzet és állam ellen használ-
ják. Nem feleltük el, ők se feleldék,
hogy Erdély fejedelmével — Báthory
Gáborral is harczba keveredtek —
1611—12 —; Eszünkbe jut, jusson
eszükbe nekik és az oláhoknak is az
1848—9-dik év, amikor a támadó fél-
hez csatlakozva önvédelmi harczra kény-
szerítették a Magyar Nemzetet önmaguk
ellen is.

És ezt a gonosz játékot még most
is folytatják a nagylelkű Magyar politi-
kai Nemzet földjén, a magyarság ellen!
Bizony ideje volna már, hogy eszközre
térnének, tisztelnék a törvényt, a jogot
és méltányosságot. És ha nem: ideje
volna, hogy eszközre térítésének megta-
lálja útját és módját valahára a magyar
kormány.

— a. — r.

BELFÖLD.

Beszámoló k. Illy és Bálint függ. párti
képviselő pünköszt első napján tartotta be-
számolóját Bihar-Nagy-Bajomban. Fejtette
választói előtt a függ. párt jövődöbeli maga-
tartását. Felemlítette, hogy a függ. párt leg-
közelebb a kiegyezési tárgyalások alatt erélyes
akciót kezdeményez az önálló vámterület ér-
dekében, valamint az általános választói jog
behozatala mellett is. A nepszerű képviselő
körutját folytatva, pünköszt hétfőjén Sápon
és Derecskén tartott beszámolót, hol minde-
nütt nagy lelkesedéssel fogadták. — B u z á t h
Ferencz szintén pünkösztkor tartotta
beszámolóját. Különösen a szászok szakasz
ellen szállt síkra. Buzáth körutat téve, kerü-
letének majdnem minden községében megtar-
totta beszámolóját.

Enyedy Lukács, a tépei kerület szabad-
elvű párti képviselője pünköszt vasárnapján

A tisztelt tényleg át is kellett helyezni polgári
szolgálatba. Lett belőle »Bezirkshauptmann-
asztán.

Mig Haynau a honvédeket üldözte és
akasztatta, addig Radákné istápolta őket, a
szerencsétleneket, az özvegyeket és árvákat
vigasztalta.

Egy titkos szövetséget is szervezett, a
melynek célja volt az üldözött hazafiak segé-
lyezése, szökésük előmozdítása és a család-
jukról való gondoskodás.

E nehéz feladat kiviteleben Radákné
Balognak a híres orvosnak, jószágos neje
támogatta.

Bámulatos volt e két asszony önfeláldozó
működése. A rejtőzködő honvédeknek utlevele
és pénz szerezték és lehetővé tették nekik,
hogy az országból menekülhessenek. Radákné
a veszély legnagyobb perczeiben is csodás
hidegvért és bátorságot mutatott.

Törént például, hogy Bánffy János hon-
védezedes, Bem tabornok egyik legjelesebb
alvezere, a kit a zsandárok mindenütt nyomoz-
tak, rejtékhelyén egy ebéd alatt hirtelen
meghalt.

Azt beszélték, vagyis inkább azt suttoztak
egymásnak a megrémült emberek, hogy Bánffy
megmérgezte magát.

Horgoson tartotta nagyszámu polgárság előtt
beszámolóját. Enyedy beszéde elején hosszasan
indokolta a szabad-levű pártból a Bánffy mi-
niszterelnöksége alatt történt kilépését. —
Elismerőleg nyilatkozott a Széll kabinetéről. A
kuriai bírákodásról is nagy lelkesedés mellett s
hosszasabban beszélt. Este a választók vacsorát
rendeztek tiszteletére.

Ajándék a Nemzeti Múzeumnak. Gi-
zella és Mária Valéria fhnők a M. N. M.-nak
ajándékoztak azt a díszruhát, a melyben Er-
zsébet királyné ő felsége a milleniumi ünne-
pen a magyar országgyűlés küldöttségét fo-
gadta. A közözt. minisztert értesítették és a
miniszter bécsi tartózkodása alatt átvette a
ruhát Ferencz Ida csillagkeresztes hölgytől.

**Magyar nyelvű állami iskola fel-
állítás.** Wlassics miniszter elhatározta, hogy
a határvidéken levő torontál-almási összes
községi iskolákat beszűnteti és januártól kezdve
magyar tannyelvű állami iskolákat állít fel. A
nem magyar anyanyelvű tanköteleseket rendes
heti órákban tanítják anyanyelvükön.

Országgyűlési képviselő csődje. Sima
Ferencz orsz. képviselő tegnap választói köré-
ben időzött, kik közül az előkelőbbek és
vagyonosabbak azon modok és eszközök föött
tanácskoztak, mikkel az elrendelt csődöt be-
szűntethetnék. — Sima párthívei anyagi áldo-
zatokra is készek; az áldozatkészség azonban
— legalább a Sima-ellenesek ugy ve ik — alig
fog sikerre vezetni, miért is a szentesi függet-
lenségi part elnökét Dr. Ádám Ferenczet kép-
viselőül jelölték, a ki azonban az esetben, ha
időközben Sima ügyeit rendezzi, a képviselő-
segítői visszalepne, mikor is a kerület újra
Sima Ferenczet léptethetné, illetve választhatná
meg képviselőjévé.

Zászlózentelés. A magyar kir. állam-
vasutak segélyegyletének új zászlóját tegnap
szentelték fel. A nagyszámu ünneplő közönség
már reggel 8 órakor gyülekeztek a m. a. v.
nyolczházaból levő egyleti helyiség előtt, a
honnan az impozáns menet indult. A menetet
a meynek élén az egyleti zászlót vitték, Marx
Janos m. a. v. igazgató, mm. tanácsos neje
vezette, díszes ötfogatu kocsián. A zászlót
S t i e b e r apát plébános szentelte fel a
terézvárosi plébánia templomban és szép be-
széd kíséretében szöveget is ütött a zászlonyélbe
a kisprom nevében. A második szöveget
M a r x Jánosné a zászlóanya ütötte a zász-
lóba és egy arannyal dusan himzett szalagot
is akasztott rá. A templomból az Andras-
y uton végig a C l e m e n s-féle vendéglőbe
mentek az ünneplők, a hol M a r x Janos
min. tanácsos S z e l l miniszterelnök, H e g-
e d ü s e s C s e h miniszter. S c h m i d t
és T a r k o v i c h államtitkar, Ludvigh
elnökigazgató is végül hatásos beszéd kísé-
retében saját nevében vert szöveget a zászló-

Amint Radákné ezt meghallotta, tiltako-
zott ily hírek terjesztése ellen.

Egy vitéz honvédezedest — mondá —
nem szabad öngyilkossággal gyanúsítani; Bánffy
ebéd alatt egy csirkecsontot nyelt és ató-
fulladt még.

Radákné nem engedte meg, hogy az öngyilkosság gondolata a kétségbeesett honvédek
közt lábra kapjon.

Megérdemli, hogy nevét a legnagyobb
magyar honleányok közt említsék és később
mikor az utókor higgadtan fog ítélni, az ő neve
fog az első közt tündökölni.

Egy másik hazafias asszony, akit eddig
nem igen emlegetett az utókor, Baró Baldácsy-
né volt született Thoroczky barónó, Baldácsy-
nak, a honvédezedesnek édesanyja.

Baldácsy 48 előtt az osztrák hadseregben
alezredes volt; később Mészáros hadügymi-
niszter megérkezése előtt a hadügyminiszteri-
omban nagy állása volt és végre Kolozsvárt
vedelmezte Urban ellen, mikor Vay Miklós
volt Erdélyben a királyi biztos. Urban csak
néhány órai távolságra volt Kolozsvártól.

— A város védelme lehetetlennek lát-
szott . . .

nyélbe. Az ünnepen Z s i l i n s z k y és
C s ö r g e ő államtitkar is képviseltette ma-
gát. A szép ünnepet táncz követte.

Perczel Mór meghalt. Az 1848/9-iki
önvédelmi harcz egyik nagy alakja P e r -
c z e l Mór nincs többé, mint szűkszávu táv-
iraunk közli: tegnap Bonyhádon meghalt.
Tehát a tiszteletet gerjesztő agg személyes
megjelenésével nem emlékezett többé a nagy
időkre, de tetteinek emléket a magyarok lel-
kéből és a történelemből nem törölheti ki az
idő, még a halál sem. Azok a tettek, habár
sokszor tévesztettek és balsikerűek voltak is
— a legerősebb nemzeti érzésből származtak
s ez a kuforrás enyhíti vagy el is mossa még
a gáncsolást is, mely nagy emberek és nagy
tetteket úgy szokta követni, mint a testet az
árnyék.

B e t h l e n Miklóst tegnap temették
el Budapesten az »Otthon« kötszégén. Az írók
szép koszorút küldtek koporsójára.

A hágai békekonferencia.

Ausztria-Magyarországot a békekonferen-
cia bizottságaiban a következők képviselik:
Az első bizottságban Khuepach alezre-
des és Soltyk gróf korvetkapitány; a második
bizottságban: M e r y osztálytanácsos, La-
masch tanár és az első bizottságba kiküldött
Khuepach és Soltyk; a harmadik bizottság-
ban: Welsersheimb gróf nagykövet, Okolicsanyi
követ és Lamasch tanár.

Az első bizottság t e g n a p már ülést
tartott.

A konferencia igazi céljának eléréséről
sokan kételyt táplálnak. Jeentékelenebb kér-
désekből megegyeznek, de az érdemlegeseb-
bekben nem érnek el ilyen szerencsés erede-
ményt, mert az egyes nemzetek közt meg van
titokban az ellentét és saját érdekeiket a
világ-érdek feláldozására készek. A n e m
e t a n g o l ellentét már is éleken nyil-
latkozik.

Egyes diplomátákat azonban bizonyos
optimizmus hat át, amint ez nyilatkozataik-
ból kitetszik:

W h i t e nagykövet, az északameri-
kai Egyesült Államok megbizottja így nyilat-
kozott:

A helyzet kedvező. Az első munkát, a
szervezés munkáját jól végeztük. Erősen hi-
szem, hogy sikerül valami gyakorlati, hasznos
cél elérének. Az első napok szkepticizmusa
helyett komoly remények öltönek el bennün-
ket, természetesen túlzás nélkül. A német
császár szavai szinten hozzájárultak a hely-
zet javulásához. Azt hiszem elérünk bizonyos
eredményt az int rvenczió és a választott bi-
roságok tekintetében. Természetesen lehetet-
len lesz a megállapodásokat kötelezőkké tenni,
de legalább fakultatív jelleget adhatunk ne-
kik. A konferencia után azt hiszem, be fog-
ják látni a hata mak, hogy viszaljaik elinté-
zésére más eszközük is van, mint a háború
és ez óriási haladás. Bizom abban is, hogy a
haditörvényeken és szokásokon fontos válto-
ztatásokat fogunk tenni a végre, hogy a hábo-
ru humanusabb legyen, különösen az által,
hogy a szárazföldi háborukról szó ó 1864-iki
genfi egyezményt kiterjesztjük a tengeri há-
borura is és a magántulajdonnak is tengeri
háboruban való védelmére újabb intézkedése-
ket teszünk. A fegyverkezés csökkentésének
kérdéséről, a mely az első bizottságnak a fel-
adata, semmit sem mondhatok. Minthogy a
konferencia munkája még nem kezdődött
meg, az összes pontok tekintetében csak remé-
nyeket táplálhatunk.

Egy másik delegáczióznak a főnöke, egy
nagy hatalomnak a nagykövete ezeket mondta:

Annak a ténynek, hogy valamennyi
hatalom képviselői összegyűfték Hágában és
hogy az orosz czárnak sikerült a békekonfe-
rencziát összegyűjtenie és összehívnia, óriási
jelentősége van, különösen azért, mert annak
a jele, hogy Oroszország uralkodójának kor-
mányása a békére irányul és azért, mert
bizonyosságot tesz arról, hogy az orosz czár
nem akar háboruba bocsátkozni és ennek
nagy hatása lesz az egész világra a béke

javára.
eredmé-
munká-
kat teh-
érdeké-
dolgába-
Eg-

gában a
a legutó-
sen erd-
ben, kö-

tusokat
kormány-
vel sz-
hogy a
hogy va-
zésem
a felelő-
tusokat
közvéle-
beke sz-
a szoc-
mát. A
elnökne-
között,
jeseu m-
ményén-
ho y so-
humánu-
nositas-
azonban
értékü-
kenté-é-
ez a ké-
mögött.
nék a
a konfe-
keresse-
nélkül

U-
gátus is

nagy gy-
meg h-
főcélja-
nem sz-
alakult
zatos le-
sának

átal, h-
nemzet-
békés
tehát c-
nos hel-
gatja a

A
megjegy-

csak ál-
nézetét
mikor a
kezdőd-
rőla gy-
ban so-
fognak
fog tart-
bődik,
pillanat-
kitünne

A
tiz órat-
niszteri
umban.
L u k a
és D a
részről

K a i z
vettek r-
kozás n-
M e g e
l é t r e
á t h i d
mán elh-
a király
A magy-
junius 2
gyezési

javára. A konferencia közvetlen gyakorlati eredményeit illetően remélünk, hogy munkánk befejezése után gyakorlati javaslatokat tehetünk majd kormányainknak a béke érdekében a háborúnak humanusabbá tétele dolgában.

Egy delegációnak a főnöke, a ki országában magas állást foglal els a kinek országa a legutóbbi események következtében különösen érdekelve van, a konferencia eredményeiben, következőképp nyilatkozott:

— Az az érzés, a mely a hágai delegátusokat eltölti, az óriási felelősség érzete, saját kormányukkal és az egész világ közvéleményével szemben. Ez az érzés teljesen kizárja, hogy a konferencia feloszoljon, a nélkül, hogy valamit tett volna. A mit Hagába érkezésem óta láttam, arról győződtem meg, hogy ez a felelősség teljesen áthatja az összes delegátusokat. A humanitás, a népek érdeke és a közvélemény kötelességünké teszi, hogy a béke szellemében működünk és ezzel elvegyük a szocialista mozgalomtól rémitő argumentumát. Azok az adatok, a melyeket ön Staal elnöknek vasárnap kifejtett programjából közölt, egészen helyesek. Ezek az adatok teljesen megfelelnek az összes delegátusok véleményének, a kik mind egyetértenek abban, hogy sokat lehet tenni a végre, hogy a háború humanusabb és a közbenjárás elvének általánosítása révén ritkább legyen. Azt hiszem azonban, hogy igen nehéz lesz gyakorlati értékű határozatot hozni a fegyverkezés csökkentésére nézve. Általában is azt hiszik, hogy ez a kérdés messze elmarad a mások kettő mögött. A nélkül, hogy előre itt állást foglalnék a konferenciával szemben, abban látom a konferencia valódi célját, hogy eszközökkel keresen a nemzetközi viszályoknak háború nélkül való megoldására.

Ugyanígy nyilatkozott egy negyedik delegátus is, a ki ezt mondta:

— A leszerelés kérdéseinek nem lehet nagy gyakorlati jelentőségük a mi szemünkben, meg ha a fegyverkezés csökkentése egyik főcélja is a konferenciának. A leszerelést nem szabályozhatja egy európai delegátusokból alakult areopág. Magától kell jönnie a fokozatos leszerelésnek az általános helyzet javulásának természetes következményeként és az által, hogy a háborúk ritkábbak lesznek és a nemzetközi viszályok rendezésére hasznavehető, békés eszközök találhatók. A kongresszus tehát csak közvetve járulhat hozzá az általános helyzet javulásához, az által, hogy támogatja a fegyverkezés fokozatos csökkentését.

A Reuter-ügynökség ehhez a következő megjegyzéseket fűzi:

— Ezek a nyilatkozatok elhangzottak, de csak általánosságban fejezik ki a delegátusok nézetét és felfogását abban a pillanatban, a mikor a konferencia munkája tényleg megkezdődik. A delegátusok többsége meg van róla győződve, hogy a bizottságok munkájában sok részletkérdésre nézve akadályokba fognak ütközni és hogy a konferencia sokáig fog tartani. Ez a felfogás hova-tovább erősödik, a mint az illető kérdések tárgyalásának pillanata közeledik és a nehézségek mindinkább kitűnnek.

KÜLFÖLD.

A kiegyezés. Tegnap Bécsben délelőtt tíz órától délután kettő óráig közös miniszteri tanácskozás volt a belügyi miniszteriumban. Magyar részről Széll Kálmán, Lukács László, Hegedűs Sándor és Darányi Ignác miniszterek, osztrák részről pedig Thun gróf miniszterelnök. Káisi László báró miniszterek vettek részt a tanácskozásban. A közös tanácskozás nagy részét Széll előadása töltötte ki. Megjegyzés, hír szerint nem jött létre, mert az ellentétek szinte áthidalhatatlanok. Széll Kálmán elhatározta, hogy nem enged, inkább a király rendelkezésére bocsátja a társját. A magyar miniszterelnök álláspontja az, hogy június 2-án vagy benyújtja a Háznak a kiegyezési törvényjavaslatokat, vagy pedig beje-

lenti lemondását. Erre azonban valószínűleg nem kerül a sor, mert inkább Thun gróf megy. Ma valószínűleg a király elnöklésével döntő tanácskozás volt a két kormány közt, ha ugyan tegnap délután meg nem történt.

Más forrásból a következő értesítés van Bécsből: Az osztrák és magyar kormány között folyó kiegyezési tárgyalást alkalmasint még ma be fogják fejezni. A két kormány közt folyó tárgyaláson a Széll-féle formula következtében beállott bonyodalmakról van szó. A Széll-kormány a Thun-miniszterium által felállított követelésekkel szemben visszautasító viládkedést tanúsít s vonatkozik új tárgyalásba bocsátkozni; szerinte elégséges, ha Magyarország reciprocitást nyújt és a vámtérlet közösségét biztosítja. Thun gróf a Széll-féle formulának módosítását követeli, különösen a bankkérdés tekintetében. Ma délután a király elnöklésével közös miniszteri tanács lesz, melyen véglegesen fognak dönteni. — A király tegnap délután hosszabb magánkihallgatáson fogadta Thun grófot.

Az osztrák-németek programja. A kormányhoz közel álló lapok a német ellenzéki pártok programjáról elég barátságos hangon írnak. Azt mondják, hogy lehet róla vitatkozni és hogy alkalmas a nemzetiségi béke helyreállítására. E részen más hangon írnak a cseh újságok. — A Narodni Listy szinte óriásként a németek követelése miatt azt mondja, hogy a németek programja szemelen pamflet, melylyel a németek csak izgatni akarnak.

A Fülöp-szigetek alkotmánya. Az Egyesült Államok külügyi hivatala megerősíti azt a Manilából érkezett táviratot, a mely szerint az amerikai bizottság a kubai kormányzathoz hasonló kormányzatot ajánlott föl a filippinóknak. A kormányzatnak, legalább egyelőre, a míg tudniillik a helyzet egészen nem tisztázódik, katonai jellege lesz.

Görög követ a Szultánnál. Maurakordato herceg görög követnek a Szultánnál való legutóbbi kihallgatása igen szívélyes volt. Maurakordato, aki már Athénbe utazott, megbízást kapott, hogy a Szultán jóindulatát tolmácsolja a görög királynál. Görög kövőkben megvannak elégedve ezzel a kihallgatással és remélik, hogy ez a kihallgatás megfogja erősíteni a két szomszéd állam között való jó viszonyt és siettetni fogja a békekötés óta elintézetlenül maradt ügyek rendezését.

Örmény emigránsok. A porta különféle akadályokat gördít a kisázsiai örmény emigránsok hazaszállítása elé. Egyebek közt kijelentette, hogy azt gondolta, hogy a személyek száma 10.000—11.000 és nem a családoké.

Néhány nap óta sűrű tárgyalások folynak erre nézve a porta és az orosz nagykövetség között. A nagykövetség ragaszkodik a már elhatározott visszatelepítéshez és arra törekszik, hogy az örményekről, kiknek nagy része inségben van — kellőképpen gondoskodjanak.

Táviratok.

Hradil Alfonz átkisérése.

Bécs, máj. 24. Hradil rablógyilkost ma reggel két börtönőr Marcheggbe kísérte, a hol magyar csendőrök vették át, kik magyar fegyházba kísérték az életfogytiglan való rabságra ítelt gyilkost.

Robbanás.

Kopenhága, máj. 23. Az itteni hadi laboratóriumban ma reggel fél 7 órakor granátok töltése közben poraszító robbanás történt. Hét munkás elpusztult, egy altiszt s két munkás súlyosan megsebesült. Az épület teljesen elpusztult.

Marchand expedíciója.

Szuez, máj. 24. Az „Assas” czirkálóhajó a melyen Marchand expedíciója utazik, Egyiptom kedvezőtlen egészségügyi viszonyai miatt átmege a csatornán, a nélkül, hogy bárkivel is érintkeznek. Az expedíció fogadása is elmarad.

Személyi hír.

Bécs, máj. 24. József főherceg ma Budapestre utazott.

A Telegdi Kovács László

színműirodalmi alapítvány rövid ismertetése.

Varosunk közéletének egyik kiváló munkás férfia Telegdi Kovács László ügyvéd s városi bizottsági tag,* ki mint a színművészetnek lelkes barátja és mint állandó színházunknak 16 éven át lelkiismeretes ügybuzgó felügyelője, követve minden szépért s nemesért hevülő lelke sugallatát, hogy nevét és tetteit maradandólag emlékeztetéssé tegye, főleg azonban, hogy színműirodalmunk fejlesztését is előmozdítsa segitse: 1894. apr. 15-én „Telegdi K. László színműirodalmi pályázati alapítvány” nevezet alatt egy örök

*) **Telegdi Kovács László** Debreczenben 1816 márczius 24-án született. Iskoláit 1822 június elején a debreczeni ev. ref. kollégiumban kezdte s ott 1834-ig tanult, innen Kézsmárkra ment jogot halgatni s a német nyelv elsajátítása végett. — Hazatérve Debreczenbe a tiszántúli kerületi tablánál, 1836 őszén pedig Pesten a királyi tabla mellett juratus let. 1837. szept. 30-án nyert ügyvédi oklevelet. Mint gyakorló ügyvéd szülővárosában telepedett le. 1838. ápril 20 elindult Bécs felé, hogy déli nemetországot gyalog beutazza. Lajos öcsésével, ki ekkor Bécsben a könyvkereskedést tanulta, együtt utaztak be Felső-Ausztriát, Salzburgot, Tiroit, Svájc részét és Bajorországot; jul. 10 érkeztek haza Debreczenbe. Ez időtől fogva kizárólag az ügyvédkedéssel és irodalommal foglalkozott. 1840-ben Lajos öcsse átvette a Telegdi K. Lajos cég alatt ösmert könyvkereskedést, 1841-ben letette a váltójogi vizsgát. — Az 1848—49. évet mint az „Alföldi Hírlap” szerkesztője küzdötte át, e mellett 1848. november 10-től 1849. márczius 10-ig mint debreczeni verei pantlikás és időközben Bem alatt az erdélyi hadjáratban vett részt. Az oroszok bejövetele után Pesten rejtőzködött. 1850 márcz végén haza került és folytatta az ügyvédkedést, mígnem 1854. aug. az ügyvédségtől eltiltották. Új cselekvési terre szorítván, különféle ipari s üzleti telepeket létesített: így, hogy többekkel társulva, egyszerre 10—12 iparüzletet és keresetforrást tartott fenn; birtok a városi regalékat, liszt, kása és olajmalmokat és 25 ezer forintba került hollandi szalmalmot létesített. liqueur gyára, malomló rakárt rendezett be sat. 1851-pen vizsgálta nyerve az ügyvédséget, ezt folytatta a 60-as évek elejeig és a debreczeni takarékpénztárnak létrejötté óta igazgatósági tagja volt. 1855. 1858 és 1862-ben nagyobb utazásokat tett Észak Németországban s Rajna vidékén, Hollandiában, Belgiumban, Angol Franciaországban és Svájcban. 1867 után leginkább hírlapszerkesztéssel foglalkozott. 1875. aug. havában a debreczeni városi közgyűlés, minthogy a városi színházra nézve a színházi intendatúra kezelése megszünt, őt bízta meg, hogy mint színházi felügyelő a színház vagyoni s művészi érdekelt gondozza s úgy anyagi mint szellemi ügyei felett őrködjék. 1876-ban tanyai birtokán Telegdi-sóstó elnevezéssel szikszóvizű s gyógyerejű gyógyfürdőt építtetett. Meghalt 1894 szeptember 4-én. — Tevékeny munkás életében az irodalommal is nagy előszeretettel foglalkozott. Irt költeményeket, Fáy modoru népmeséket, beszéyleket s uti rajzokat. — Szerkesztette Szanka Józseffel együtt Debreczenben az „Alföldi Hírlap”-ot, melyet 1848 július 2-án indított meg. — Kéőbb ugyancsak ezen cím alatt 1867 július 1-én megindította lapjának új folyamát s azt 1877 június végéig szerkesztette. — A magyar tud. akademiának törvenytudományi azon pályakérdésére, mely a polgári törvénykezési eljárásokat elméletileg és gyakorlatilag tárgyalta 1864-ban irt munkájával 100 arany jutalmat nyert. (id. Szinyey József, Magyar írók élete és Munkái.)

alapítványt ajánlott fel a város közönségének, odaajándékozván, — szerinte — az alapítványt magválnak a debreczeni I. takarékpénztári 674. sz. részvényét.

Mint hogy azonban a lelkes alapító által szerkesztett alapítványi oklevél tervezetében a szimürodalmi pályázat kiütésére vonatkozólag elforduló pontozatok ellen az általa véleményezésre felkért szinügybarátok részéről több észrevétel merült fel: ezek egyike — Komlóssy Arthur a Csokonai kör II-ik alelnöke az ügy iránti meleg érdeklődéséből kifolyólag, barátságos uton figyelmeztette alapítványtevő Telegdi K. Lászlót, miszerint legcélirányosabb volna, ha dicséretes szándékát, — illetve az alapítványi oklevélben a pályázati feltételeknél körvonalozott szellemi részt illető módosztatok megállapítását a Csokonai kör közbejötté mellett eszközölné.

Ez ajánlatot alapítványtevő elfogadta s annyival inkább örömmel egyezett bele, mert az illető szaktestület tekintélye biztosította előtte, sőt lelki szemével ezen beavatkozás mellett, előre látta czéljának sikerét s a szimüirodalom fejlesztését czélzó alapítványának termő gyümölcsözését.

A Csokonai kör szives örömmel karolta fel a csakugyan elibe vitt alapítvány ügyét és saját köréből Géresi Kálmán I-ső alelnököt és Szilágyi Károlyt a kör ügyészet küldötte ki, hogy alapos megbeszélés és együttes megállapodás után Telegdi K. László nyilatkozatát írásba foglalva az alapítványi oklevelet czéljának s irányzatának megfelelő szerkezetben készítsék el.

Az 1894 július 16-án ekképen véglegesen megállapított s minden oldalról helyben hagyott s az alapító aláírásával ellátott szimüirodalmi alapítványi oklevél, mely szerint az anyagi rész intézésére nézve Debreczen szab. kir. város tanácsa kéretük fel, — a szellemi részt illetőleg pedig a Csokonai kör bizatik meg: a városi tanács által, mely ez ügyben kezdetől fogva készséggel indította meg tárgyalásait, — bizottsági közgyűlés elé terjesztett s ott a szóban levő alapítvány, tekintettel annak a szimüirodalom fejlesztését czélzó irányzatára, — örömmel fogadtattott el.

Ennek folytán a városi tanács a további intézkedéseket az alapítvány anyagi kezelése érdekében megtevéen s az alapító oklevelet belügyminiszteri utasítás szerint, a kellő záradékokkal — valamint a Csokonai kör által a szellemi részt illetőleg megállapított pályázati módoszatokkal ellátván: a nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztette, ki azt 1899. márczius 4-én jóváhagyta,

(Folyt. köv.)

Az emlékkerti kőoroszlán.

Az emlékkerti kőoroszlán tudvaleg eredetileg az 1849. aug. 2-iki debreczeni csatában elvérzett hős honvedek sirhalmára volt szánva; s csak azért helyezték el az emlékkertben, hogy legyen Debreczen városának, benn a város szívében egy emléktárgya, mely a nagy idők iránti kegyelet és hála hirdetője. A hős honvedek jeltelenül porladnak sirjaikban; s a debreczeni 49/49-es honvedegylet kezdeményezésére mozgalom indult meg az iránt, hogy a debreczeni csata 50-ik évforduló napjára ez a kőoroszlán tulajdonképeni helyére: a honvéd-sírokra helyeztessék át: egyidejűleg azonban a kőoroszlán hült helyén egy más, még díszesebb, még nagyobb szabású s ugyanolyan inventióju emlékmű állíttassék föl.

A Csokonai kör — mely a kőoroszlán s illetve annak gondozását az emlékkert-társulattól örökre kapta, — egyetértőleg a 48/49 honvedegylettel s a városi tanácssal határozatilag kimondotta, hogy amennyiben garantiát nyer arra nézve, hogy új emlékmű letesül a kőoroszlán helyébe: ennek áthelyezését nem ellenzi.

A junktim azonban e kettős kérdésben annyira felremagorázhatatlan, hogy az e tárgyban eljáró négyes bizottság határozati javaslatát is megjelöli, hogy az új emlékmű

költségeire 14,500 frtot tart szükségesnek s megkeresendőnek tartja a városi tanácsot, miszerint ennek az összegnek, illetve az ezen czélra már gyümölcsözőleg kezelt 7800 frton felül szükséges 7000 frtnak a jövő két évi költségvetésbe leendő felvétele iránt sziveskedjék a városi közgyűlésnek sürgősen javaslatot tenni, s ha a közgyűlés ezt megszavazza, meglesz a garancia, mely nélkül a kőoroszlán áthelyezésétől szó sem lehet.

A jog és pénzügyi bizottság — mint értesülünk — tegnap tárgyalta ezt az ügyet s ez a díszes kupaktanács ezuttal is bizonyoságot adta, mily kényes ez a kérdés s mennyire összevág a jó öreg honvedek s a Csokonai kör hazafias kegyelettel áthatott tagjainak elhatározása egy pár városi bébiller főmameluk azon fondorkodásával: mikép lehetne a szabadságharc egyetlen látható emlékjelét a város belterületéről eltávolítani s a helyébe felállítandó szabadság-emlék kérdését ad graecas kalendas elhalasztani, elposványosítani!

Megbotránkozással olvassuk, hogy ez a Márk Endre szellemétől megsavanyodott kupaktanács készséggel javasolja a kőoroszlán eltávolítását, de az új emlékre azt javasolja: »hogy miután jelenleg erre a czélra 7500 frt. áll rendelkezésre s ez az összeg nem elegendő; bizassék meg a tanács, hogy e kérdést tegye tanulmány tárgyává s szakértők közbejöttével készítsen tervezetet s javaslatot mennyibe kerül egy ilyen emlék létesítése s az előállításához szükséges összeg honnan lenne fedezendő.«

Szegény tanulatlan tanács, a melynek t a n u l m á n y o z n i kell még egy ilyen egyszerű kérdést is, s a melynek törni kell a fejet, hogy a szükséges összeg honnan is lenne hát fedezendő?!

Elfelejtették a tanulmányos mameluk urak, hogy a kőoroszlán áthelyezése elegendhetetlen feltételhez van kötve, a mely nélkül nem oda Buda, a Csokonai Kör nem adja oda! S ha oda adná: csak lopva vihetnék el, mert a hazafias polgárság s a nemes tanuló ifjuság erőszakkal is megakadályozná annak eltávolítását.

Ily módon jeltelen marad a hősök sirja, az emlékkerti kőoroszlánhoz pedig a kegyelet érzésén kívül még egy újabb emlék: a meg-hiusult mamelukmerénylet keserősége tapad.

Lelkészavató ünnepély.

— Saját tudósítónktól. —

Lélekemelő, gyönyörű ünnepély mellett folyt le ma délelőtt az ev. ref. nagy templomban a tiszántúli egyházkerület új lelkészeinek felszentelése. Magasztos és szép volt az ünnepély és a milyen felemelő hatással volt a nagy számban összegyűlt közönségre, épen olyan feledhetetlenül emlékezetes lesz bizonyára azok előtt, kik ma lettek ünnepélyes formák mellett lelkipásztorokká.

Az avatásra a következő lelkészek jelentkeztek:

I. A l s ó - s z a b o l c s i e g y - h á z m e g y é b ő l: Szolnoki Gerzon h. bősörményi, Besenyi Imre mártonfalvi, Nyakas Balázs t. polgári.

B e r e g i e. m. Abaházi Lajos fornoszi, Kovács Kálmán szernyei, Laniri Béla dedai, Pap Janos zápszonyi, Róthe asztélyi, Sárkány Kálmán guthi, Sütő Áron gáti, Sütő József ecsefalvai, Szarka Tamás n.-muzsalyi, Tóth József halabovi.

III. B e k é s i e. m. Tóth József kőrösladányi, Panlunyi Károly m.-berényi, Miklovics József adászerdei, Szabó Béla igazfavi, Györfv József hm.-vásárhelyi.

IV. B i h a r i e. m. Konrad Géza lesi, Borsos József fugyi, Paulai Viktor fugyi-vásárhelyi.

V. D e b r e c z e n i e. m. Veres henczidai, Szabó Imre udvari, Jánosi Zoltán sámsóni, Zika Sándor b.-ujfalui, Tóth Ede peter-szegi, Nagy Gyula debreczeni vallastanár.

VI. É r m e l l é k i e. m. Takács Zsigmond galospércsi, Malmár József ertarcsai, ifju Balogh Ferenc margitai.

VII. F e l s ő s z a b o l c s i e. m.: Bercesó Endre piricsei, Dr. Bartók Jenő nyiregyházi, Bekényi János téki, Ethép Fereucz kepócapáti, Gevallér János kisvarzsányi, László Gyula vancelói, Mezösi Pál lövői, Rácz Kálmán balcsai, Szabó Imre litkei, Szabó János lóránházai, Szakacs József kislétai, Szilágyi Imre nyirbogárdi, Urbán Dezső ofehértói, Vitéz Ignác kenecsei, Budaházy Lajos encsenesi, Elekcs Sándor berenci, Keresztesy Károly jákói.

VIII. H e v e s n a g y k u n s á g i e. m.: Csánki Benjamin füredi (az avatási templomi szónok), Szász Gusztáv t.-szalóki, Baksa Szabó Jenő kisujzállási id. tanár.

IX. M á r m a r o s i e. m.: Konc Sándor dolhai.

X. N a g y - b á n y a i e. m. Bottyán Pal lazári, Kiss Sándor misztótfalvi, Ferenczy Imre krassói, Papolczy Zoltán apai, Tóth László rozszalyi, Szabo Károly s.-ujlaki, Makay Elek batizi.

XI. N a g y - k á r o l y i e. m. Asztalos Károly fabian-hazai, Csighy István krasznaszent-miklósi, Nourin Árpád n.-dobosi, Elek ki-majtényi, Szige-hy Gyula gebei, Szobonya József jarmi lelkész.

XII. N a g y - s z a l o n t a i e. m. Diószegi Mihály gyantai, Szabó József boros-sebesi, Vadas Gyula csernői, Kálmán Béla szakáli, Gaal György feketetői, Bugyi János ető-gyarki, Józsa Károly ágyai lelkész.

XIII. S z a t m á r i e. m. Dávid Sándor n.-szekeresi, Erdős Ignác k.-szekeresi, Kovács Gusztáv ökorító, Nagy Daniel v.-oroszi, Selyebi Géza csaholci, Szabó Béla sályi, Sziki Adam matocsi, Szilva István sz.-becsi és Ujlaki Béla angyalosi lelkészek.

Az ünnepély a gyülekezet énekével kezdődött. Azután Csánki Benjamin lépett fel a szószékbe s mondott magos szárnyalása megható, szép imát. Ünnepi beszédének alapjául az ap. csel. könyve 20-ik részének 21-ik versét vette fel.

A lelkipásztorság magasztos hivatásáról elmélkedett a beszéd, melynek művészi formája, magos szárnyalása, filozófiai mélysége épen oly nagy volt, mint a milyen mély hatást gyakorolt a hallgatóságra. A hit és szeretet hatalmas erejéről elmélkedik, mely annyi fenséges példát nyújt nekünk anyaszentegyházunk történetében. Krisztusi szeretetre buzdítja a lelkészeket. »Fel a szívekkel!«

A főiskolai énekkar, azután pedig a kántor énekelt a gyülekezettel.

Ekkor a felavatandó lelkészek hosszú sorban kijöttek padjaikból s a szent asztal korlátai köré sorakoztak.

Kiss Áron püspök intézett beszédet hozzájuk, mely után ünnepélyes esküvétel következett, melyhez az eskü-mintát Zsigmond egyh. kerületi főjegyző olvasta fel. Az eskü után ismét ének következett, melyet az esperesi kar és a felavatandó lelkészek testülete énekelt.

Ezután letérdepeltek sorba egymásután a felszentelendők, a püspök és esperesek kezeit rajok tevéen a püspök a megáldást vitte végbe, mialatt a főisk. énekkar énekelt. A felavatott lelkészek akkor kezét fogták az agg főpásztorral, mely után ünnepélyes elhocsátás következett.

A püspök imája és áldásosztása után véget ért a gyönyörű ünnep.

A püspök, esperesi kar és felavatottak a főiskolai diszterembe vonultak vissza az egyházkerületi közgyűlés folytatására.

H I R E K.

A Budavári hősök sirjánál.

A vár bevételenek 50-ik évfordulójára.

Irta: **Illyés Bálint.**

(Szavaltta a szerző az 1899 május 19-én tartott emlékünnepeleyn.)

Zug a Duna habja a várnak alatta,
Fenn susog a szellő, — s összecsap a hang.
Rólatok beszélnek, ti mesés időnek
Hősi, kik e sirban nyugosztok alatt! . . .

O hagyjatok abba, felszázados álmat!
Keljetek a porból, ti félistenek!
Ünnepet ülünk ma, a dicsőség napja
Ragyog föl e siron fejetekek felett! . . .

A trombita harsog . . . dob perdül: »előre!»
S ti, mint az oroszán úgy rohantok ott! . . .
Nagy vítézi verseny kel soraitokhan:
»Ki eri fel első a bástyafokot? . . .»

Hajh! ki tudja már ma, hogy ki volt az első? . . .
Mind elsők valátok bátrak és dicsők! . . .
A tüzes rohamban az maradt csak hátra,
Kit elért a végzet még idő előtt! . . .

De közös az erdem . . . S a diadal-mámor
Haldoklók ajkán is fel-felrebegett . . .
»Budavár bevéve!» harsogott szét, s véle
Széles e hazában a ti nevetek!

Nevetek, a közös »hős honvédi névben»,
Melyben élni fogtok, mint a hős Csaba,
Robogó hadával, a mint visszazáruyal,
S felragyog az égen fenyő csillaga! . . .

Ugy ragyogtok ti is! . . . a futó idő sem
Mosbatja el bajnok érdemeitek! . . .
Kizöldül a porból szebb jövőnk virága,
Hol a szabadsáért omla véretek! . . .

S a dicsőség napja, mely felszázad ormán,
Sirok felett hó lángolással ég:
Leragyog a honra s neveteket áldja
A szabad hazában élő nemzedek! . . .

... De pihenjetekek most! . . . Majd ha vészek
jönnek,

A trombita-szóra keljetekek megént! . . .
S gyujtsátok e népet lobogó szent lángra,
Honért s szabadsáért, égő fákljaként!

* **Személyi hírek.** Tisztelt és szeretett képviselőnk, **Thaly Kálmán** a tegnapi esti gyorsvonattal körünkbe érkezett, hogy a most folyó egyh. ker. közgyűlésen résztvegyen. **Rákosi Viktor** (Sipulusz) a kitűnő író, ki a főiskolai ifjuság mai Bethlen ünnepélyén felolvasást tart, az éjjel városunkba érkezett. Ugyancsak ez ünnepélyen való részvétel miatt kedves vendégünk **Szalóczi Miksa**, Temesvár költő-papja, ki azonban még ma este tovább utazik Kolozsvárra, hogy a holnapi erdélyi egyház. főjegyző választáson résztvegyen.

* **Egyházkerületi közgyűlés.** A tisztán teli egyházkerület ma kezdte meg közgyűlését a főiskola dísztermében. Amennyiben azonban a délelőtti folyamát a lelkész avatási ünnepély töltötte be, a közgyűlés tárgysorozatának tulajdonképeni letárgyalása csak holnap kezdődik meg.

* **Bethlen-ünnepély.** Ma delután négy órakor kezdődik a Bika szálloda dísztermében a főiskolai ifjuság Bethlen-ünnepélye. Az ünnepély iránt tapasztalt óriási érdeklődésből következőleg, nagy közönség fogja végig hallgatni az ünnepély gyönyörű műsorát.

* **Hatósági közegek panamája Debreczenben.** Szombati számunkban mi is megemlékeztünk a »Mészárosok és Hentesek Lapja« cz. alatt megjelent cikkére, melyet — a tudomásvételt szinte provokáló hang miatt — elhallgatni annak dacára sem lehetett, hogy a cikknek kiérzik az a tendenciája, miszerint egy még elintézetlen fegyelmi ügyben előleges állásfoglalásra bírja az illetékes köröket. Erre a cikkre vonatkozólag ma Kálmánchey Mór mezőrendőr kapitánytól s Steiner Jakab és Brummel Gyula állatorvosoktól két levelet kaptunk. — E két levelet az »audiatur et altera pars« jogos elvénél fogva készséggel közöljük, mai számunkból azonban térszűke miatt kimaradt.

* **Szerencsétlenül járt napszámos.** Madai József 56 éves nős napszámos tegnap délelőtti kocsin jött be Nyir-Bogátról Debreczenbe. A mint a város alatt a mikespércsi ut járóján hajtott keresztül, lovai megvadultak s örölt vagtatásban rohantak a város felé. Szegény ember elvesztette lelekjelenetét s egy zökkenésnél kiesett a kocsiból. Fejét hozzávágta a sorompóhoz, arcát borzasztóan összetörte. Dr. Szegedi részvettette az első orvosi segélyben. A vérzést csak nagy nehezen lehetett elállítani s a szegény ember még akkor sem tért magához, mikor behálították a kórházba. Állapota annyira súlyos, hogy a vizsgáló bíró meg ez ideig nem hallgathatta ki. Szerencsétlenségét a véletlen okozta, így felelősségre senki nem vonható.

* **Esküdtszék Eperjesen.** A nagym. igazságügyminiszter értesítette az eperjesi kir. törvényszék elnökét arról, hogy az eperjesi törvényszék esküdtszéki kerülete közép-pont lesz, és Zemplén vármegye is hozzá fog tartozni. Az esküdtszéki helyiségeket már ki is béreltek.

* **Halálozás.** Förster József nyug. honvédszázados, a ki végigküzdötte a szabadságharcot, 66 éves korában Torontál-Szanádon meghalt.

* **Közfőjegyző választás.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület holnap választja meg közfőjegyzőjét. Eddig a következő jelöltek vannak:

Kenessey Béla,
Elekes Viktor,
Lénárt Miklós,
Deésy Gyula.

Ezeket kivül, egy nagy párt, mint halljuk, **Sándor János** t akarja felléptetni.

* **Kirándulás a Hortobágyra.** Az Osztrák-magyar Bank Debreczenben gyülesező főnökei ma reggel, mint Debreczen város vendégei, a Hortobágyra rándultak ki, a hortobágyi nevezetességek megtekintése végett. A vendégek csak este fognak visszatérni.

* **Dr. Bakonyi sikere.** Mindenki emlékszik a m.-szigeti takarékpénztár tragédiájára. Ha a s Miksa fakereskedő és Párizs takarékpénztári hivatalnok csódbejutásával érte. Az óriási mértékben megkárosult részvényesek feljelentésére a m.-szigeti törvényszék elrendelte a Haas és Parizs letartóztatását s e határozatot a debreczeni tábla is helybenhagyta. Ekkor a letartóztatottak táviratilag dr. Bakonyi Samut, a jeles kriminálistát szólították fel az ügyükben való eljárásra. — A kitűnő ügyvédnek — mint egy ma érkezett távirat jelenti — sikerült kivinni, hogy a kuria elrendelte a Haas és Parizs szabadlábra helyezését. Dr. Bakonyi újabb és ügyvédi hírnevét csak öregbítő sikerének szívből örvendünk, de nem hisszük, hogy örömeiket osztani fogják a m.-szigeti takarékpénztár részvényesei.

* **Uj szaklap.** Magyar Miklós szerkesztésében Budapesten július 1-jén a kereskedelmi alkalmazotnak érdekeit képviselő új szaklap indul meg. A lap czime: »Kereskedelmi alkalmazotnak Közlönye«.

* **Borotválkozás az oroszánok közt.** A Széchenyi utca végén levő Koczka féle nagy álláseregletben ma este 8 órakor rendkívül érdekes látványok lesz tanuja a publikum. Mielőtt már napokkal ezelőtt jeleztük, Halász Árpád fodrász segéd a Medve Gyula borbély üzletéből, arra vállalkozott, hogy Merzon Béla állatszelidítőt az oroszánok között azok ketreczében megborotválja. A legteljesebb ismeréssel adozunk a bator borbélylegénynek s kívánunk vállalkozásához jó étvágyat. — Természetesen neki és nem az — oroszánoknak. Mert ez már egy kissé baj volna.

* **Eljegyzés.** Ifj. Weichinger Károly, a »Hungaria« kávéház tulajdonosának fia e hó 22-én tartotta eljegyzését Sternád Lenke kasszonnyal Budapestről.

* **Tuzár kiállítása,** melynek kenyér szobrai nagy számban nézte meg a közönség, még csak két napig lesz látható a Simonffy-uczai új városi bérházban. Az érdekes kiállítás megérdemli a megtekintést.

* **Rabló gyilkosság egy véka buzáért.** Ez év január havának harmadik napján reggel H.-Böszörményben halva találták özv. **Molnár Mihály** német, a kiről tudva volt, hogy **vagyonos asszony.** — **Molnár** négya veres volt s a földön úgy elött is nagy vértócsa terült el. Molnár né fején két nagy horpadás látszott s nyaka köré kendő volt csavarva s erősen hurokra kötve. A gyilkos áldozatát ki is rabolta. — A csendőrség erélyesen nyomozott s eleintén több emberre is hárult a gyanu, kiket le is tartóztattak, de bizonyítékok hiányában hamarosan szabadon bocsátották őket. Vegre február elején a csendőrség a rablógyilkost elfogta **Lazár (Bundi) János** h.-böszörményi 35 éves nős, családos napszámos személyében, ki a csendőrök előtt — beismerő vallomást tett Beismerte, hogy ő gyilkolta meg Molnár né azzal a szándékkal, hogy kirabolja, de sem pénzt, sem értéktárgyat nem talált, csak egy véka buzát, azt megőrtte s családjával elfogyasztotta. Ebben az ügyben ítélekezik ma d. e. a debreczeni törvényszék büntető tanácsa. Az ügyesség előterjesztésére a törvényszék **Lazár (Bundi) János** a btkv. 278 §-ba ütköző — gyilkosság s a btkv. 344 §-ba ütköző rablás miatt helyezte vád alá. Az ügyben holnapra várható ítélet.

* **Ki a temetőbe vágyik.** Bakos Károly 16 éves leánya Szidonia — mint nekünk Kassáról írják — öngyilkossági kísérletet követett el az elmúlt éjszaka édes apja lakásán. Ekkor történt a dolog, hogy a fiatal leány egy óvatlan pillanatban magára zárta a szobaajtót s midőn a megrémült szülőknek sikerült az ajtót betörni, leányuk már iszonyu görcsöktől kinezva hevert a szoba padlóján — **gyufa mérget ivott.** Azonnal ellenmérget adtak neki, mitől a leány annyira magához tért, hogy most már minden veszélyen túl van. Az asztalon egy levelet találtak, melyre ez a néhány szó volt írva:

»Temetőbe, sirba vágyom.«

Szidi.

Valószínű, hogy a leányt a szerelem gyöttri s készítette könnyen végzetessé válható tettének elkövetésére.

* **A debreczeni szintársulat szünete.** A nyíregyházai rossz napok arra az elhatározásra bírtak Komjáthy J. szinigazgatót, hogy az ottani tartózkodást az eddigi tervtől előzőleg, megrövidítse. A tarsulat mar június hatodikán bevégzi a nyíregyházai szünetét s a tagok szétmennek a szélrózsa minden irányában. Ujra Maramaros Szigetén találkoznak a hol augusztus első hetében kezdik meg az előadásokat.

* **Orfeum.** A Gambrinus sörcsarokban levő Olympia-orfeum nagy pártfogásnak örvend. A tarsulatnak jó erői vannak. A multkor említettekön kívül különösen tetszik a tarsulat új komikusája is. Holnap este három új énekesnő lép fel, kiket a pesti Somosy tarsulattól szerződötetett Schreiner direktor.

* **Honvédség köréből.** A honvédtisztek és tisztviselők részére ismét egy üdvös intézkedés lépett életbe. Eddig ugyanis nem egyszer fordult elő, hogy a katonatisztek és tisztviselők elhalálozása esetén, mivel az illető vagyontalan volt, a temetési költség fedezésének gondjaival a rokonok, esetleg a bajtársak voltak terhelve. A legfelsőbb elhatározás szerint e visszas állapoton a jövőben segítve lesz, amennyiben a honvédség tényleges állományában, vagy hadi fogságban elhalt havidijasok utáni hátramaradtoknak és pedig a rangosztályba sorolt személyek után

az elhalt által legutóbb élvezett havidíjnak háromszoros összege, a rangosztályba nem sorolt havidíjasok (törzsörmeistereik s hasonranguak) után pedig halálzási évnegyeddíj, illetve végkielégítés gyanánt 50 frtnyi pénzösszeg lesz kiszolgáltatva. Ez az összeg az elhalt hozzátartozóinak a haláleset után azonnal és pedig lehetőleg a kimulást követő napon már kifizetelni fog.

x ifj. Kovács Sándor áruháza Kossuth utca I-ső tktár épület. Alkalmi vétel folytán női nap és esőernyők valamint valódi cserbad cipők felárban beszerezhetők.

Erzsébet királyné emléke.

— A nyirádi szobor leleplezési ünnepe. —

Nyirád, máj. 22.

A zalamegyei Nyirád, a somlyói kupos hegyek között, nagy és lélekemelő ünnepet ültünk pünkösdi másodnapján. A közelből és távolból odazarándokolt, ezrekre menő közönség jelenlétében délután három órakor leleplezték le itta királyasszony szobrát az Erzsébet-ligetben. Ez a szobor az első, amely királyasszonyunk halála óta magyar földön leleplezésre került.

A szobrot, a mely 88 centiméter magas és 120 kilogramm nehéz, a király engedelmével Tildor akadémikus szobrász formálta. A hó 18-án hatalmas kő és ércalapjával együtt öt nagy szekér szalította Nyirádra. Az egész szobor az alappal együtt ötven métermázsát nyom s a királyné alakja bronzból van.

Pünkösdi első napján nemzeti zászlókkal díszítették föl az Erzsébet királynéről nevezett liget karfáit s lámpionokkal árasztották föl az egész ligetet. A szobor mellé, a mely az alappal együtt 321 centiméter magas, hát két embermagaságot meghalad, díszes szónoki emelvényt állítottak.

Az ünnep napján, hétfőn korán reggel nagy tömegekben özönlött az ünneplő kis magyar faluba az egész megye minden részéből a nép. A papai állami tanítóképző-intézet részéről tíz tanár és száz tanítónövendék érkezett. A vendégeket taracklővésekkel fogadták s Polgár Béla üdvözölte.

Délelőtt istentisztelet volt, a melyen Andalts Lajos esperes-pébános végezte a misét. A tempom zsufolásig megtelt s a sokaság egyrésze a szabad eg alatt imadkozott.

Délben a község a diákság és a rendezőség tiszteletére nagy ebédet adott. Ebéd után a közönség az esperes-pébános hazáná kezdett gyülekezni.

Délután felhárom órakor harsogó zene szó mellett indult el az óriási menet a plebaniaépület elől, az ünnep színhelyére. A menet élén fehér ruhás leányok festői csapattal haladt, azután a különböző területek és küldött-egyek jöttek, — az előbbieket zászlók alatt.

Az Erzsébet-ligetben, melynek eddig kut domb volt a neve, az elburkolt szobormű körül foglalt állást a sokaság. A papai tanítóképző daloskőre Kölcsey Himnuszát énekelte, mire Andalts Lajos esperes-pébános megnyitó beszéde következett. Megdicsérte a kis magyar falut, melynek népe a saját erejéből ily díszes emléket állított a királynénak, hangsúlyozta, hogy példát vehetnek arról más községek is s végül áldást kért az Erzsébet-ligetre s annak minden egyes ujonnan ültetett csemetéjére. Megnyitóját mozsarak dörgése követte, melyet körös-körül viszhangoztak az erdős hegyek.

Most a dalkör a Királyné-himnuszát énekelte s ez alatt a szobor talapzatára lerakták a koszorukat. Különösen szép volt a papai képzőművészet nagy koszorúja, melynek széles, habos selyemből való nemzetiszín szalagján ez a felirat állt:

— Erzsébet királynénak — Nyirád község.

A dalkör eneke után Polgár Béla szép emlékbeszédet mondott, miközben a lepel lehült.

Reményi Lajos pedig az Erzsébet liget és az Erzsébet szobor történetét olvasta föl, a

melyben Wlasics közölte, miniszternek a szoborra küldött 25 frtos adományáról is szó van.

A lepel lehullása pillanatában, valamint Wlasics nevének említésekor a sokaság dörgő éljenzésbe tört ki.

A sikerült szobor érclapján ez a felirat áll:

Erzsébet
1837—1898.

Az ünnepi beszédek elhangzása után Polgár Béla felolvasta Wlasics és Széll K. levelét, melyet az ünnep alkalmából intéztek a község előljáróságához.

Végül a szobor átadása történt meg s a község előljáróságának nevében a községi bíró vette át a műemleket.

A napot banket rekesztette be, amelyen Szováthy Lajos képezési igazgató, Győry Gyula pápai tanár mondtak sikerült felköszöntőket.

Krivány levele.

Debreczen, május 24.

Azt mondják, hogy a vármegyeház hirdethet rabjáról nem akar tudni a felesége; kereken visszautasított minden összeköttetést a férjével s kijelentette, hogy nem kívánja látni. Nem is látogatták meg meg Kriványt, csak az öreg szülei, meg az apró gyermekei.

Azt is mondják, hogy a rozslékű, a czinkus Krivány, a mikor hírt vette felesége elhidegítésének — sirva fakadt.

És mindig vonzódik az asszonyhoz, még mindig reménykedik, hogy meglágyítja az elhidegült szívet. Krivány levelet írt a feleségének — a börtönből. Az már ismét az ő zseniáltságára vall, hogy olyan szigorított, szinte légmentes őrizet mellett is, a minő alatt most áll, sikerült neki kicsempészni a levelet a börtönből.

Hogy még sem jutott el Kriványéhoz a levél, az csak a véletlen műve, de nem Krivány ügyességén mulott. Mindenesetre érdekes volna tudni, mi volt abban a levélben, de az egész ügyet roppant titokzatosság fűdi. A lefolyt héten egy aradi ur megjelent a vizsgálóbírónál s átadott neki egy levelet, melyet Krivány írt a feleségének a börtönből.

Ennek az urnak egy börtönőr adta a levelet, hogy juttassa Kriványéhoz. A börtönört még aznap leirtóztatták s ma is fogságban ül. A kir. ügyészség a legszigorubb vizsgálatot indította, hogy történhetett ez a csempészés s Krivány mindenesetre elért annyit, hogy most még szigorubb őrizet alatt tartják. Nem lehetetlen, hogy a levélben a vizsgálatra nézve is igen fontos adatok vannak.

Letartóztatott pénzhamisító banda.

Budapest, május 23.

Szenzációs letartóztatások történtek az éjjel a fővárosban közel eső Erzsébetfalván. A csendőrség egy jól szervezett pénzhamisító bandát tartóztatott le, nagyjából erzsébetfalvai jómódu lakosokat. A banda hosszabb idő óta üzte a pénzhamisítás jövedelmező mesterségét s a szétjárás minden irányában elég sikerrel értékesítette a hamis bankókat és ezüst pénzdarabokat.

A gyár Erzsébetfalván volt. A főzinkos Popovics nevű, egy jómódu asztalos mester, a ki a cichéket és rajzokat készítette. A banda leginkább 5 forintos bankjegyeket gyártott és pedig oly ügyesen, hogy teljes lehetetlen hosszabb vizsgálat nélkül a valódiaktól megkülönböztetni.

A hamisítványok cupán abban különböznek az államincstár által kiadott bankjegyektől, hogy a bankjegy baloldalán levő piros szám m i n d e n bankjegyen egy és ugyanaz.

A vizsgálat Veszprémből indult ki, ahol a csendőrség több ily hamis bankjegyet foglalt le. A vizsgálat fonala elhúzódott egész Budapestig s innen Erzsébetfalva felé vette irányát, ahol meg is akadt és pedig biztos nyomon és sikerrel. A veszprémi csendőrsparancsnok maga vezette a vizsgálatot.

Huzamosabb idő óta tartózkodott inkognitóban Erzsébetfalván, ahol éber figyelemmel tartotta szemmel a néhány gyanús embert. Faradságos és hosszabb munka után tegnap czelt ért az őrsparancsnok.

A bandát éppen munka közben lepte meg s valamennyit letartóztatta. A vizsgálat egész éjjel és ma délelőtt szakadatlanul folyt Erzsébetfalván a község házában. Előreláthatólag még több letartóztatások várhatók. A letartóztatottak neveit, valamint magát a tényt a vizsgálat érdekeiben erősen titkolják.

A főzinkos egy izben már pénzhamisítás miatt le volt tartóztatva. Valamikor korábban volt Budapesten, a honnan Erzsébetfalvára költözött.

Albrecht és a magyarok.

Debreczen, máj. 24.

Az életrajzi adatoknak és történelmi adománknak abban a tömegében, a melyet a bécsi lapok az Albrecht-szobor leleplezését ünneplik, a Wiener Tagblatt-ban találunk egyet, bennünket magyarokat közelebből érdeklőt. A történelmi hitelességéhez sok szó fér, annyival inkább, miután az idézett lap a forrást sem nevezi meg, melyből azt merítette, a dolgot éppen ezért inkább csak mint érdekes kuriózumot közöljük.

Albrecht kir. herczegnek, mondja az idézett lap, mikor a forradalom után magyarországi helytartó volt, több izben összejöttése támadt B ch Sándorral, a mindenható birodalmi miniszterrel.

Igy például, a mikor Albrecht kir. herczeg kieszközölte, hogy Erdély, valamint a Vojvodina katonai parancsnoka és a horvátban is egyenesen neki, mint magyarországi helytartónak legyen alárendelve, akkor Bach szemrehányást tett a kir. herczegnek, azt mondván, hogy az ilyen rendelkezések által Magyarország ismét bizonyos önállóságra, különállásra tesz szert, mar pedig nem szabad elfeledni, hogy Magyarország most csakis úgy tekinthető, — mint Ausztriának egy tartománya.

— És excellenciád azt hiszi, válaszolta a kir. herczeg, hogy Magyarországot lehet allandóan mint egyszerű meghódított tartományt kormányozni? Nekem az a meggyőződés, hogy meglehetősen rövid idő múlva, ha majd Magyarországon egy erős császári párt alakul, a régi alkotmány nagy részének visszaállítására lehet gondolni. Talán majd a magyar udvari kancelláriát is visszaállíthatjuk, a mely azután nem a bécsi belügyminiszteriumnak, hanem egyenesen a császárnak lesz alárendelve.

Bach azt felelte, hogy ebbe bizony még jó sok idő beletelik. Albrecht kir. herczeg tiltakozott ez ellen a fölfogás ellen.

— A dolog úgy áll, hogy excellenciád legfőleg a miniszteri tárczáját veszítheti, en azonban, mint királyi herczeg nem működhetem közre abban, hogy a korona a magyarországi lakosság szeretetét elveszítse.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Agrár- és Járulékbank részvénytársaság 4 1/2%-os záloglevelek kibocsátásához készül, a melyeknek 24 millió koronát tevő első emisszióját egy, az Union-Bank, a Magyar Lezártoló és Pénzváltó Bank és a Berliner Handels-Gesellschaft vezetése alatt álló consortium vette át, felerészben végleg, fele részben pedig opciójoggal.

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. Május 23. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (párónkint 400 kgron felüli 45-45 1/2 kr. Közép (párónkint 300-340 klg. súlyban 45 1/2-46 kr. Fiatal, nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 48 1/2-49 krig. Fiatal közép (párónként 251-320 klg.) 49-49 1/2 krig. Fiatal könnyű párónkint 250 klgig terjedő súlyba. 49-50 kr. Szerbiai: nehéz (párónkint 260 klg. felüli súlyában) 47 1/2-48 krajczárig. közép párónkint 240-260 kilogramm súlyban) 47-47 1/2 krajczárig. Könnyű (párónkint 240 klg. súlyban) 46-47 krajczárig

Sertéslétszám: 1899. évi május 20-án volt készlet 45.963 darab, 1899 május hónap 21-én felhajtott 2208 drb, 1899 május hónap 21-ik napján elszállított 910 drb 1899 május hó 23-ik napjára maradt készletben 47.261 darab. — A hizott sertés üzlet irányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde.

Május 23.

készaruizlet hivatalos árjegyzései a következők

Table with columns: Búza, kilós, Ar 100 klg., 100 kilogramm ára. Rows include Bánsági, Tiszavidéki, Pestvidéki, Fehérmegyei, Bácskai, Észak mag.

Table with columns: Min. hekt.-ben, Ar kilógramm. Rows include rozs elsőrendű, második, Árpata karmánynak, égetni való, sertőzdei, Zab, Tengeri bánsági, más nemű, Repce bánsági.

CSARNOK.

Abránd és valóság.

Két dél-lótt az ablaknál, — Irta: Kohányi Gyula.

I. . . , 1896. márcz, 31.

Erősen közeledik dél felé az óramutató s az influenzás ember örül, hogy ismét tul van egy félen azok közül az unalmas napok közül, melyek rászakadnak a szobai levegőre kényszerített emberre . . .

. . . De mintha ez a mai nem is lett volna hasonló az eddigiekhez. Bár nem mondhatnám, hogy gyorsabban telt volna, mint a többiek, mégis másféle érzések környeztek, mint szoktak különben így dél felé. Mi lehet ennek az oka ?!

Hiszem a H é j a s Endre Z i v a t a r a i bármennyire érdekeltek is lapjai, míg nem forgattam őket, ma, mikor a k-zembe kerültek, igazi influenzás hangulatban találtak s csak úgy immel-ámmal nézegetem érdekes táblázatait.

Kinéznek az ablakon — s megvan a magyarázat . . . Mert különös volt ez a mai délelőtt, — Megpróbálom megörökíteni.

Reggel hat órákoz csöndes, felhős, nedves idő volt, a fűvön a hajnali esőnek gyöngy cseppei ragyogtak a kelő napnak át-átszűrődő

sugaraitól, szóval szép tavaszi idő ígérkezett nagypéntek napjára,

. . . csak aztán ne volna Tavaszi időnek jökedve csalóka ! Mert ha reggel fénylik, Zimankó lesz délig ! . . .

— s csakugyan 7 óra után elkezd szemetelni az eső, lassan, de biztosan hűtve a levegőt. Az égen mind szennyesebb es szennyesebb felhők gyülemlenek, a szemetelésből szitálás lesz s 8 óra után feltámad a szél északnyugaton, mind sűrűbb es sűrűbb rajokban csapdosva ablakonhoz a hópolyheket is.

9 óra körül már szinte havazásnak mondható az a havaseső, amelyet mind erősebben támadó északnyugati szél kavart a város határában a szántóföldek fölött s néhány pillanat alatt olyan hatalmas orkán kergeti a hóvizatart, hogy eskarmelyik januári napnak becsületére vált volna, — szóval az idő meggondolta magát s márczius 31-én elkezdi járni az emberekkel az áprilist.

Mondom, csak ablakomból szemlélem a természet játékát, még csak egy barométer sincs a szobámban s arra: ha néha-néha karomba nyilalik — időjósias szemponjából — nem szoktam ügyet vetni: hanem ez a gyors átalakulás mégis lekötötte teljesen a figyelmemet.

Kissé elszoktam az ntőbbi időben a természetvizsgálástól, talán ez az oka, hogy annyira meglepett, — gondoltam magamban.

Hanem egy negyed óra alatt ezernyi új gondolat támadt a fejemben: valamennyi érett és éretlen eszmecsira, amely 10 esztendő óta elraktározódott a fejemben, újra életre kelt, ha csak parányi vonatkozásban állt is a meteorológiával.

S nem is csodálkoztam rajta. Elöttem a különös tél után kifejlődött természeti alakulás a maga teljes pompájában, minden ígérkező reménységének szépsége képével, melyet fenséges egyhangúságában még a máskor oly lelkesítő tavaszi munkának serénysége sem zavar meg a nagypéntek ünnepi csendjében. Rögön ablakom alatt a konyhakert ágynak gereblyélt, friss ásású földje, lágyan nyomott képü taposott utacskáival s körülük a rügyező gyümölcsfák tavaszi napsugárra vágyódó galyai, valamivel távolabb pedig gyöngye zöld fényben hullámszik a tél 'folyamán neki buzdult sűrű buzavetés. Ez a föld, a levegőben pedig a zuzó szélvihar egy-egy irányt vesztett verebcsoport sikonzását csapja ablakom táblájához, amely aztán felébreszt immár andalításra hajló szemlélődéséből s mire körül nézek, már verebet nem, csak néhány megtévesztett vadludat látok kóvályogni a félmagas légben, amelyek el nem tudják képzelni, hogy minek jöttek ők még haza, ha ilyen idő van s mikor mindezt látom, önkéntelenül tör ajkamra a költő sohajtása :

Kis bokor, ne nyilj még, Téli ez, nem tavasz ; Kis lany, ne virulj még, Nem tudod, mi az.

Bokor új hajtását Letarolja fagy ; Lány kora nyilását Bu követi nagy.

(Folyt köv.)

Szerkesztői üzenet.

Hajdufi. Két küldeményt is kaptunk verseiből. Nem állítjuk azt, hogy Ön verselni nem tud. A miket küldött, azok mind jól zengő, pattogó versikék. Ami a belső értéket illeti, Önt nagyon tiszteletre méltó érzések hevitik dalra, de ezeket már sokkal jobban is megénekelték. Most, mikor a sok hivatástalan verselő a közönség még eddig megmaradt kis részét is el akarja réttenteni a poezistól, ezerszeres kötelességünk úgy kezdő, mint haladó, szóval minden rendű költőinket figyelmeztetni: formában, tartalomban lehetőleg újat s a mi

fő: modernet adjanak ! Idővel Ön is képes lehet ennek a feltételnek megfelelni.

Z . . . r . E . . . r . »Tavasszal« című verse egy gyöngye ötlet kedvéért készült, mely talán ügyesebb formában, szellemesebben megírva némi hatást is keltene. Így semmi értéke sincs.

G. S. Helyben. Zene-referensi működésére nem reflektálhatunk.

VIII. Ady Endrének, lapunk fiatal poeta-munkatársának versköteté meg e hóban elhagyja a sajtót. A kötet bolti ára 1 frt lesz.

Ede. G. ur sohsem volt lapunk munkatársa.

Nyilt-tér.

„MARGIT“ GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és li hiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitűnő hatásu a légutak s tüdő hurutos állapotainál, különösen szívós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-viz“ megbecsülhetetlen szolgáltatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav oka e rossz emésztésnek.

A huygysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál, a kö- és homokképződés eseteiben, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosainál, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszivesebben használják, előnyt adnak a „Margit“-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kiváló óvószerek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTYL ásványvíznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban, fúzerkereskedésben és vendéglőben.

305/1899. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbirósagnak V. II. 53/2 1898 P. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint V. Sommer cég részére Grünbaum és Schvarcz cégtől 139 frt 05 kr. tőke, enek 1898 évi Szeptember hó 31 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 13 kr. perköltség erejéig 1899. évi február hó 23-án bíróság lefoglalt és 437 frtra becsült kalapok és bolti felszerelvényekből álló ingóságok 1899. évi június hó 5-én d. e. 10 órákor kezdett veendő és Piacz-utca 67. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1899 évi Május hó 15-ikén.

Sugar Gyula, bir. kiküldött.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenek, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.